

**Protestantse
Kerk**

bij Open Deur oktober 2018

In gesprek over ‘Voltooid leven’

Voltooid leven. Een veelbesproken onderwerp, volop in de actualiteit. Maar wat is het eigenlijk precies? Is het heel persoonlijk of kun je er ook iets algemeen over zeggen? Raakt het onderwerp u persoonlijk of is het iets waar u zich niet zo mee bezighoudt? We gaan er samen over in gesprek.

Een nummer van *Open Deur* over voltooid leven. Een kwetsbaar onderwerp omdat het heel dichtbij kan komen; het raakt aan de grote vragen van het leven. Als het heel persoonlijk wordt, kunnen de emoties hoog oplopen. Goed om daarom eerst een uitgebreid verkennend gesprek over dit onderwerp te houden.

Verkenning

Het inleidende artikel op pag. 2 van Beate Rose begint met de vraag ‘Wat is eigenlijk een ‘voltooid leven’? Is dat een gaaf leven dat helemaal af is, ten volle geleefd? Of is dat een leven waar je klaar mee bent, waar je niet mee verder wilt?’

- Wat is voltooid leven voor u? We gaan hier nog niet de diepte van het gesprek met elkaar in. Het is echt een verkennende, algemene vraag. Enkele steekwoorden zijn bij deze vraag dan ook voldoende.

Noot voor de gespreksleider: als u de woorden die genoemd worden noteert op een flapover, krijgen de aanwezigen beetje beeld van waar men allemaal aan denkt bij voltooid leven.

Lees in stilte de gedichten/uitspraken op pag. 8 en 9.

- Wat raakt u hierin (welke zin, welke uitspraak, welk gedicht)? Kunt u uitleggen waarom?
- Met welke zin/uitspraak/gedicht had u meer moeite? Waarom?

Noot voor de gespreksleider: neem goed de tijd voor deze vragen. Vraag eventueel door, om goed helder te krijgen waarom de deelnemers sommige uitspraken mooi vinden en met andere juist meer moeite hebben. Het ‘vergemakkelijk’ het vervolg van het gesprek.

- Is voltooid leven hetzelfde als het hebben van een doodswens? Verklaar u nader.
- Kun je überhaupt een voltooid leven hebben voordat je bent gestorven?

Geloven en voltooid leven

Lees met elkaar het artikel 'Wat zegt de Bijbel over voltooid leven' uit Trouw, 5 februari 2018 (<https://www.trouw.nl/religie-en-filosofie/wat-zegt-de-bijbel-over-voltooid-leven~a322ae36/>).

- In dit artikel komen Wim Eijk, Joost Röselaers en René de Reuver aan het woord, met elk hun visie op voltooid leven. Vat met elkaar in één zin samen wat elk van deze personen nu eigenlijk stelt over voltooid leven.
- Snapt u wat deze personen (vanuit hun achtergrond) stellen (zonder dat u het daarmee eens moet zijn)?
- Met welke visie voelt u zich het meest verwant? Kunt u uitleggen waarom?
- Was er een zin in het artikel die u bijzonder aansprak? Waarom?
- Was er een zin in het artikel die u stoorde? Waarom?

Voltooid leven en ik

Tot nu toe hebben we vooral gepraat over voltooid leven in het algemeen. Wanneer de samenstelling van de groep dit toelaat (er voldoende onderling vertrouwen is), is het waardevol om met elkaar het volgende gesprek (of een deel van onderstaande gespreksvragen) aan te gaan en zo dieper en persoonlijker op het thema van voltooid leven in te gaan. Dit kan eventueel ook in kleinere groepjes.¹

- Is de dood iets waar u veel mee bezig bent?
- Praat u wel eens met anderen over uw eigen dood? Met wie? En waar gaan die gesprekken dan meestal over?
- Ziet u op tegen de dood? Kunt u daar wat over vertellen?
- Wat is voor u voltooid leven? (Dat is een persoonlijker vraag dan eerder werd gesteld, daar ging het om waar u aan moest denken bij 'voltooid leven'.)
- Wie bepaalt of iemands leven voltooid is? Kan iemand dat alleen zelf of heeft de omgeving (familie, vrienden) daar ook iets over te zeggen?
- Kan alleen een ouder iemand (bijvoorbeeld vanaf 75 jaar) een voltooid leven hebben of ook iemand die jong is?
- Wat is voor u 'een goede dood'? Bestaat die überhaupt volgens u?
- Als uw leven vandaag zou eindigen, heeft het dan zin gehad?

Ter afsluiting

Er is waarschijnlijk veel gezegd en gedacht. Mogelijk heeft het gesprek velen geraakt. Daarom dit keer als afsluiting een verhaal om naar te luisteren. Een verhaal van Stephan de Jong (eerder verschenen in *Open Deur* van november 2012).

De kapotte engel

De man was oud en vertelde over vroeger. Elke kerst had er, al vanaf dat hij kind was, een glinsterende, zilverkleurige engel in de kerstboom gehangen. Ieder jaar hing de engel daar. In goede jaren, maar ook in het jaar dat de moeder van de oude man was gestorven, en tijdens die kerst na het ernstige ongeluk dat hem was overkomen. In de loop van de tijd was de verf van de engel afgebladderd en er waren stukjes afgebroken. Maar de man had de

¹ Wanneer de groep niet al te vertrouwd met elkaar is, kan ervoor gekozen worden om een stukje van een film of documentaire te bekijken over dit onderwerp en dat met elkaar te bespreken. Zie bijvoorbeeld <http://www.thisistheend.nl/kijk-online>.

engel steeds weer gerepareerd en bijgeverfd. Op een dag viel de engel aan scherven. De kinderen hadden hem gezegd dat hij die oude, kapotte engel nu maar eens moest opruimen. Maar de man had dat niet gedaan: 'Deze engel heb ik al van jongs af aan. Ik ben eraan gehecht geraakt.' Hij had de scherven aan elkaar gelijmd en de engel zorgvuldig opgeborgen. 'Nu sta ik op het punt om in scherven uiteen te vallen,' zei de oude man. Hij glimlachte. 'Ik denk dat God mij ook niet opruimt. Wellicht is Hij een beetje aan me gehecht geraakt en bergt Hij mij zorgvuldig op bij al die andere engelen.'

Anne ter Schuur, pastoraal werker in Waddinxveen

archief gesprekshandreikingen

Op www.open-deur.nl/gesprek vindt u alle gesprekshandreikingen bij de nummers van *Open Deur* vanaf januari 2007.